

LATVIJAS REPUBLIKA BALVU NOVADA PAŠVALDĪBA

Reģ.Nr.90009115622, Bērzpils ielā 1a, Balvos, Balvu novadā, LV-4501, tālrunis +371 64522453
fakss+371 64522453, e-pasts: dome@balv.lv

LĒMUMS

Balvos

2015.gada 17.decembrī

Nr.17, 50.§

PAR TIEŠO LĪDZDALĪBU SIA „ZAAO”

2015.gada 1.janvārī stājās spēkā Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likums (turpmāk – Likums). Saskaņā ar minētā Likuma pārejas noteikumu 11.punktu Publiskas personas augstākā lēmējinstītūcija saskaņā ar šā likuma 7.pantu līdz 2016.gada 1.janvārim pieņem lēmumu par tās tiešo līdzdalību kapitālsabiedrībās. Likuma 7.panta pirmajā daļā noteikts, ka publiskai personai ir pienākums ne retāk kā reizi piecos gados pārvērtēt katru tās tiešo līdzdalību kapitālsabiedrībā un atbilstību šā likuma 4.panta nosacījumiem. Šo prasību nepiemēro, ja likumā ir noteikts, ka attiecīgās kapitālsabiedrības kapitāla daļas vai akcijas nav atsavināmas. Minētā panta otrajā daļā noteikts, ka lēmumu par publiskas personas līdzdalības saglabāšanu kapitālsabiedrībās pieņem attiecīgās publiskās personas augstākā lēmējinstītūcija. Lēmumā ietver:

- 1) vērtējumu attiecībā uz atbilstību šā likuma 4.panta nosacījumiem;
- 2) vispārējo stratēģisko mērķi.

Saskaņā ar Likuma 4.panta pirmo daļu publiska persona drīkst iegūt līdzdalību kapitālsabiedrībā Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88.panta pirmajā daļā minētajos gadījumos.

Nemot vērā minēto, Balvu novada pašvaldības domei (turpmāk – Dome) ir jāpieņem lēmums, kurā tai jāizvērtē Balvu novada pašvaldības (turpmāk – Pašvaldība) līdzdalības SIA „ZAAO” atbilstība Likuma 4.panta nosacījumiem, proti, vai SIA „ZAAO” komercdarbības veikšana atbilst kādai no Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88.panta pirmajā daļā noteiktajām pazīmēm, kā arī jānosaka SIA “ZAAO” vispārējais stratēģiskais mērķis.

I Par atbilstību Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 4.panta nosacījumiem

Publiskās personas, tostarp pašvaldības, parasti darbojas publisko tiesību jomā, un tikai izņēmuma gadījumos tās var darboties privāto tiesību jomā. Saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likuma 87.panta pirmo daļu publiska persona privāto tiesību jomā darbojas šādos gadījumos:

- 1) veicot darījumus, kas nepieciešami tās darbības nodrošināšanai;
- 2) sniedzot pakalpojumus;
- 3) veicot komercdarbību.

Gadījumi, kuros publiskās personas ir tiesīgas nodarboties ar komercdarbību, ir noteikti Valsts pārvaldes iekārta likuma 88.panta pirmajā daļā, proti:

- 1) ja tirgus nav spējīgs nodrošināt sabiedrības interešu īstenošanu attiecīgajā jomā;
- 2) nozarē, kurā pastāv dabiskais monopols, tādējādi nodrošinot sabiedrībai attiecīgā pakalpojuma pieejamību;
- 3) stratēģiski svarīgā nozarē;

- 4) jaunā nozarē;
- 5) nozarē, kuras infrastruktūras attīstībai nepieciešami lieli kapitālieguldījumi;
- 6) nozarē, kurā atbilstoši sabiedrības interesēm nepieciešams nodrošināt augstāku kvalitātes standartu.

Saskaņā ar minētā panta otro daļu komercdarbības veikšanai publiska persona (publiskas personas) saskaņā ar likumu dibina kapitālsabiedrību.

Jāņem vērā, ka atkritumu apsaimniekošanas nodrošināšana pienācīgā kvalitātē ir tieši saistīta ar valsts pienākumu aizsargāt ikviena tiesības dzīvot labvēlīgā vidē, rūpējoties par tās saglabāšanu un uzlabošanu. Nepietiekami organizētas atkritumu apsaimniekošanas gadījumā var tikt apdraudētas Satversmes 115.pantā noteiktās cilvēka pamattiesības. Ņemot vērā minēto un izvērtējot SIA „ZAAO” komercdarbības atbilstību Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88.panta pirmajai daļai, dome konstatē, ka atkritumu apsaimniekošana saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88.panta pirmās daļas 3.punktu ir Pašvaldībai stratēģiski svarīga nozare. Ir konstatējamas arī citas Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88.panta pirmajai daļai atbilstošas SIA „ZAAO” komercdarbības pazīmes:

- pašvaldības, kas ir SIA „ZAAO” kapitāla daļu īpašnieces, veikušas būtiskus ieguldījumus kapitālsabiedrības infrastruktūrā (11,50 milj. latu jeb 16,36 milj. eiro), uzņemoties arī ilgtermiņa saistības, par kurām ir sniegti valsts galvojumi. Papildus minētajam uz šī lēmuma pieņemšanas brīdi SIA “ZAAO”, lai nodrošinātu likuma “Par pašvaldībām” 15.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktās pašvaldības autonomās funkcijas īstenošanu, atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūrā ir investējis 15.4 milj. EUR, kur puse ir investēta poligona Daibe attīstībā, un 11% dalītās atkritumu vākšanas infrastruktūras attīstībā. Līdz ar to SIA „ZAAO” komercdarbība atbilst Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88.panta pirmās daļas 5.punktam;
- Pašvaldības dalība SIA „ZAAO” ir nepieciešama, lai nodrošinātu sabiedrības interešu īstenošanu atkritumu apsaimniekošanas jomā ne tikai Pašvaldības, bet arī pārējo pašvaldību, kuras ir SIA „ZAAO” kapitāla daļu īpašnieces, teritorijās. Šajā gadījumā konstatējama SIA „ZAAO” komercdarbības atbilstība Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88.panta pirmās daļas 1.punktam.

Ņemot vērā minēto, secināms, ka Pašvaldības līdzdalība SIA „ZAAO” atbilst Likuma 4.panta nosacījumiem un līdz ar to tai ir saglabājama tieša līdzdalība SIA „ZAAO”.

II Vispārējais stratēģiskais mērķis

SIA „ZAAO” ir Ziemeļvidzemes atkritumu apsaimniekošanas reģionu pašvaldību dibināta kapitālsabiedrība. Kapitālsabiedrības īpašnieku sastāvu sākotnēji veidoja pavisam 81 pilsētu dome un pagastu padome. Katram dibinātajam piederēja neliels skaits SIA „ZAAO” kapitāla daļu, kas tika noteikta pēc iedzīvotāju skaita pašvaldības teritorijā. Kapitāla daļu turētāju skaits mainījās pēc 2009.gada administratīvi teritoriālās reformas, pagastiem un pilsētām apvienojoties novados. Lielākā kapitāla daļu turētāja ir Valmieras pilsētas pašvaldība, kurai pieder 43.65% kapitāldaļu. Šobrīd SIA „ZAAO” īpašnieces ir 28 pašvaldības.

Saskaņā ar SIA „ZAAO” 1998.gada 23.oktobra dibināšanas līgumu kapitālsabiedrības dibināšanas mērķis bija, līgumslēdzējas pusēm apvienojot daļu savu materiālo līdzekļu un resursu, izveidot finansiāli dzīvotspējīgu ilgtermiņa risinājumu atkritumu apsaimniekošanas problēmām Ziemeļvidzemes reģionā un nodarboties ar saimniecisko atkritumu apsaimniekošanu atbilstoši ekoloģiskajām prasībām. Dibināšanas līgumā jaundibināmajai kapitālsabiedrībai tika noteikts uzdevums aizsargāt vidi, apsaimniekojot ienākošos atkritumus, reģenerējot materiālus, kompostējot, šķirojot, apstrādājot atkritumus un izvietojot tos izgāztuvēs tādā veidā, kas atbilst atkārtotas pārstrādāšanas principiem. Kā svarīgs aspekts Dibināšanas līgumā tika noteikts aktīvi piedalīties vides tīrību pastāvīgi uzturošas sabiedrības

veidošanā un nodrošināšanā, lai tiktu uztverta kapitālsabiedrības vadošā loma vides jautājumu risināšanā.

Vairāk nekā 16 gadus pēc SIA „ZAAO” dibināšanas konstatējams, ka Dibināšanas līgumā izvirzītie kapitālsabiedrības mērķi un uzdevumi tiek īstenoti.

SIA „ZAAO” darbības virziens ir atkritumu savākšana, šķirošana, uzglabāšana, apstrāde, pārkraušana, pārvadāšana, sagatavošana apglabāšanai un apglabāšana, sabiedrības izglītošana. Darbības veids pēc NACE klasifikatora Atkritumu savākšana (izņemot bīstamos atkritumus) (38.11, versija 2.0).

Kapitālsabiedrības vīzija – būt Latvijā atzītam paraugam atkritumu apsaimniekošanas jomā, ko atzīst partneri un sabiedrība.

Kapitālsabiedrības vērtības ir profesionāli darbinieki, kvalitatīvi pakalpojumi, izglītoti klienti un labāko pieejamo tehnoloģiju izmantošana.

Kapitālsabiedrības pamatuzdevums ir īstenot atkritumu apsaimniekošanu reģionā, tā primārais uzdevums nav peļņas gūšana, bet gan šīs sabiedrībai nozīmīgās aktivitātes īstenošana. 2014. gadā kapitālsabiedrība veica būtiskas izmaiņas darbībā, un turpmāk savu darbību koncentrēs tikai uz savu īpašnieku pašvaldību administratīvajām teritorijām.

2004. gada 1. decembrī darbību sāka cieto sadzīves atkritumu poligons „Daibe”, Stalbes pagastā, Pārgaujas novadā (turpmāk – poligons Daibe), kurš no 2005. gada 1. janvāra ir vienīgā legālā Ziemeļvidzemes atkritumu reģiona sadzīves atkritumu apstrādes un noglabāšanas vieta, kas attīstās par reģionālu daudzfunkcionālu atkritumu apsaimniekošanas centru.

SIA „ZAAO” bija pirmā atkritumu apsaimniekošanas kapitālsabiedrība Latvijā, kuras darbībā 2002. gadā tika izveidota, ieviesta un tiek uzturēta integrētā vadības sistēma, kas atbilst starptautiskajiem standartiem LVS EN ISO 9001 (kvalitātes) un LVS EN ISO 14001 (vides pārvaldības).

SIA „ZAAO” koncentrē savu darbību Ziemeļvidzemes atkritumu apsaimniekošanas reģionā, taču tā īpašnieces ir arī Pierīgas un Malienas atkritumu apsaimniekošanas reģiona pašvaldības. Iepriekšējo gadu izaugsme apliecina, ka kapitālsabiedrība atkritumu nozarē izvirza un sasniedz arvien jaunus mērķus, par kuriem liek runāt arī citiem nozares komersantiem.

Visas savas darbības laikā, SIA „ZAAO” ir plānveidīgi pilnveidojusi un uzlabojusi atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu infrastruktūru, un faktiski ir izpildījusi priekšnosacījumus, lai ilgtermiņā varētu veikt atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumus. Ir nodrošināta ne tikai atkritumu apglabāšanas bāze līdz 2035. gadam, bet arī panākta visu sadzīves atkritumu otrreizējā apstrāde šī brīža prasību izpildei. Vērtējot no nozares pozīcijām, abi šie būtiskie sasniegumi ir saistīti ar lieliem kapitālieguldījumiem, kas ietekmējušas kapitālsabiedrības finanšu rezultātus, tādēļ tie ietekmēs kapitālsabiedrības attīstības iespējas nākotnē.

SIA „ZAAO” sniegtos atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumus regulē pašvaldības, jo tiesības nodarboties ar sadzīves atkritumu apsaimniekošanu kapitālsabiedrība ir ieguvusi noslēdzot līgumus ar pašvaldībām, pamatojoties uz Atkritumu apsaimniekošanas likuma 18.panta pirmās daļas prasībām. 2013. gada nogalē tika panāktas vienošanās ar virkni pašvaldību par sadarbību atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu sniegšanai turpmākajiem pieciem gadiem. Noslēgtie sadarbības līgumi nodrošinās kapitālsabiedrības stabilu attīstību arī nākotnē.

Līdz ar to var uzskatīt, ka SIA „ZAAO” Balvu novada teritorijā ir ieviesusi sadzīves atkritumu apsaimniekošanas sistēmu, kuras darbība atbilst spēkā esošo normatīvo prasībām. Tajā pašā laikā jāņem vērā, ka turpmākajā periodā ir nepieciešama šīs sistēmas darbības attīstība, lai nodrošinātu to prasību izpildi, kuras valstij kopumā un pašvaldībām būs saistošas nākotnē, piemēram, apglabājamo bioloģiski noārdāmo atkritumu daudzuma samazinājums, atkārtotai izmantošanai sagatavoto atkritumu daudzuma palielinājums, u.c.

SIA „ZAAO” vidēja termiņa darbības stratēģijas 2015.-2020. (apstiprināta 03.03.2015) 4.nodaļā “Kapitālsabiedrības vispārējie stratēģiskie mērķi” norādīts, ka par kapitālsabiedrības galveno stratēģisko mērķi būtu uzskatāma atkritumu apsaimniekošanas pakalpojuma nodrošināšana apkalpoto pašvaldību (kapitālsabiedrības īpašnieču) teritorijā tādā veidā, lai:

- 1) tiktu ievērotas:
 - normatīvo aktu prasības, tajā skaitā Eiropas Savienības noteiktie mērķi attiecībā uz atkritumu apsaimniekošanas sistēmas darbības efektivitāti;
 - valsts, reģionālā un vietējā līmeņa plānošanas dokumentu noteikumi;
 - kapitālsabiedrības kvalitātes vadības sistēmas normas;
 - klientu maksātspējas robežas.
- 2) pakalpojums atbilstu SIA “ZAAO” izvirzītajiem pakalpojuma kvalitātes kritērijiem;
- 3) SIA “ZAAO” darbotos rentabli, izmantojot ilgtspējīgus risinājumus un labākās pieejamās tehnoloģiskās metodes;
- 4) sniegtie pakalpojumi būtu elastīgi, t.i., lai maksimāli tiktu nodrošināta individuāla pieeja atbilstoši klienta vajadzībām, nesadārdzinot izmaksas;
- 5) pakalpojuma sniegšana būtu saistīta ar klientu vides apziņas veidošanu, kas veicinātu kapitālsabiedrības apgrozījuma pieaugumu;
- 6) sadarbībā ar pašvaldību tiktu rasts labākais risinājums pakalpojuma nodrošināšanai konkrētajā pašvaldībā.

Ņemot vērā iepriekš minēto, kā arī pamatojoties uz likuma “Par pašvaldībām” 14.panta pirmās daļas 1.punktu, 15.panta pirmās daļas 1.punktu, Valsts pārvaldes iekārtas likuma 87.panta pirmo daļu, 88.panta pirmo un otro daļu, Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 4.panta pirmo daļu, 7.panta pirmo un otro daļu, pārejas noteikumu 11.punktu, 2015.gada 10.decembra Tautsaimniecības un vides komitejas atzinumu, **ATKLĀTI BALSĒJOT: PAR – 14** (Andris Kazinovskis, Sarmīte Cunska, Ināra Ņikuļina, Aigars Pušpurs, Valdis Zeltkalns, Pēteris Kalniņš, Vilnis Dzenis, Aivars Kindzuls, Egons Salmanis, Arvīds Raciborskis, Juris Boldāns, Ivans Baranovs, Dmitrijs Usins, Ēriks Ločmelis), **PRET - nav, ATTURAS – nav**, Balvu novada Dome **NOLEMJ:**

1. Atzīt Balvu novada pašvaldības līdzdalību SIA „ZAAO” par atbilstošu Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 4.panta nosacījumiem.
2. Noteikt, ka SIA „ZAAO” vispārējais stratēģiskais mērķis ir sadzīves atkritumu apsaimniekošanas sistēmas uzturēšana un attīstība tādā veidā, kas nodrošina normatīvo aktu prasību, tajā skaitā Eiropas Savienības noteikto mērķu attiecībā uz atkritumu apsaimniekošanas sistēmas darbības efektivitāti, ievērošanu.

Domes priekšsēdētājs

A.Kazinovskis